

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Hana Dusílková – ŠMP

Obsah

Vypracovala: Mgr. Hana Dusílková – ŠMP.....	1
1. Úvod	3
2. Informační zdroje	4
Vnitřní informační zdroje školy	4
<i>Bakaláři</i>	4
Vnější informační zdroje školy.....	5
Další využívané webové stránky:.....	5
3. Školní řád	5
4. Riziková místa školy	5
5. Cíle MMP	6
6. Zaměření primární prevence pro cílovou skupinu	6
6.1 Aktivity zaměřené na žáky.....	7
6.1.1 Aktivity v rámci vyučování 1. a 2. stupeň	7
6.1.2 Jednorázové školní akce	11
6.2 Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy	12
6.3 Spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci	14
7. Monitoring a evaluace.....	15
8. Závěr	15

1. Úvod

Minimální preventivní program jsem vytvořila na základě studie odborné literatury, prostředí a rizik vzniku společensky nežádoucích jevů ZŠ a MŠ Býchory, okres Kolín.

Při vypracování MPP jsem vycházela z Manuálu pro tvorbu MPP, z odborné literatury a z metodických pokynů v oblasti primární prevence rizikového chování MŠMT.

Minimální preventivní program je dokument školy, zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Na realizaci MPP se podílí celý pedagogický sbor a další instituce zabývající se prevencí sociálně patologických jevů.

Rizikové chování, drogy a jiné sociálně patologické jevy jsou velkým společenským problémem. Primární prevence spolu se vzděláváním žáků v oblasti zdravého životního stylu má za úkol předcházet sociálně nežádoucím jevům a zvýšit jejich odolnost vůči nim. Objevují se nové rizikové jevy, např. kyberšikana. Je proto nezbytné poskytnout žákům co nejvíce nezkreslených informací o problematice všech projevů rizikového chování podaných přiměřeně jejich věku a na tato témata s nimi mluvit otevřeně i na neformální úrovni.

Program sleduje obecné cíle, zejména zaměřené do oblasti zdravého životního stylu, na prevenci kriminality mládeže, na prevenci zneužívání návykových látek, různé formy působení na postoje a ovlivňování chování dětí a poskytování široké nabídky pozitivních alternativ chování.

Cílem MPP je ve spolupráci s rodiči předcházet projevům sociálně patologických jevů, v případě jejich zjištění ve spolupráci s rodiči i dalšími institucemi zamezit jejich dalšímu šíření, dále pak formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů je výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení si pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti. Součástí našeho programu je i účast pedagogů na odborných školeních a vzdělávacích programech. MPP je nedílnou součástí ŠVP a vychází ze školní strategie primární prevence, jejímž hlavním cílem je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole.

Zásady:

Program je určen pro žáky školy v průběhu školní docházky, tj. ve věku 6–15 let. Zahrnuje prevenci rizikového chování u dětí a mládeže v oblasti užívání legálních i ilegálních návykových látek, šikany, kriminality mládeže, záškoláctví, xenofobie a rasismu.

Vyžaduje individuální přístup k řešení jednotlivých problémů.

Vyžaduje specializovanou formu pomoci, a proto je třeba přímá spolupráce s rodinou a dalšími organizacemi (PPP, Policie, OSPOD, Odbor sociálních věcí, ...atd.).

Preventivní program zasahuje výchovnou a vzdělávací složku během celého školního roku, směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu tříd, k pozitivní změně motivace žáků a pedagogů a změnám vyučovacích metod.

Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Býchory patří mezi vesnické školy. Je úplnou základní školou pro děti ze spádových obcí. Školu navštěvují žáci z následujících obcí – Bělušice, Býchory, Dománovice, Jestřabí Lhota, Kolín, Konárovice, Němčice, Ohaře, Ovčáry, Polní Chrčice, Sány, Veletov, Veltruby, Volárna a Žehuň.

Výuka probíhá ve dvoupodlažní budově, která byla postavena v roce 1990. Od roku 1996 je ke škole připojena mateřská škola, která má k dispozici 3 učebny, 1 ložnici a dětské hřiště v areálu základní školy. Děti z mateřské školy také využívají tělocvičnu školy.

Pro výuku žáků základní školy je k dispozici 9 kmenových učeben, 3 odborné učebny, keramická dílna, žákovská knihovna, tělocvična a venkovní hřiště.

Škola je umístěna za budovou mateřské školy, obklopena lesem, sportovním areálem a dětským hřištěm s upravenou zelení, kde mohou děti z mateřské školy a žáci základní školy aktivně trávit odpočinek.

Ve všech kmenových učebnách jsou k dispozici interaktivní tabule. Škola má nově vybavenou počítačovou učebnu, kde se žáci seznamují se základy práce na počítačích a s programováním.

Škola má kvalitně vybavenou žákovskou knihovnu. Žáci si mohou půjčovat knihy podle organizačního řádu. S knihovnou v Kutné Hoře máme zřízenou výpůjční službu, díky které se mohou do školní knihovny dostat další dětské knihy.

Výuka je doplňována návštěvami kina a divadla, výchovně vzdělávacími akcemi zaměřenými k získání poznatků z různých oblastí života (kulturní, pracovní právní, k ochraně před patologickými jevy apod.). Škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Kolíně a se Speciálně pedagogickým centrem v Kolíně a Poděbradech.

2. Informační zdroje

Vnitřní informační zdroje školy

Webové stránky školy – všechny důležité informace včetně lze najít na webových stránkách školy pod příslušným odkazem

Bakaláři – od letošního školního roku začala naše škola plně využívat program Bakaláři, který umožňuje více zapojit rodiče do komunikace se školou a celkově otevřít školu rodinám vzdělávaných dětí. Rodiče i žáci mají nyní možnost kontaktovat kohokoli z pedagogického sboru s dotazem, mohou vidět online známky a hodnocení svých dětí, seznámit se dostatečně dopředu s naplánovanými akcemi či se změnami v rozvrhu díky přehledu suplování.

Nástěnky – informace jsou zveřejňovány na trvale umístěné nástěnce v budově školy, obsahují důležitá telefonní čísla, adresy a další informace, které se vztahují k tématům zařazených do MPP.

Třídní schůzky, konzultační hodiny – rodiče jsou na prvních třídních schůzkách seznámeni s MPP, ŠŘ a obdrží kontakty na členy ŠPP. Žáci i jejich rodiče mají kromě telefonického kontaktu možnost navštívit jednotlivé vyučující v rámci konzultačních hodin a v případě potřeby je možné domluvit i jiný termín schůzky.

Školní časopis – v minulém školním roce byla vydána dvě první čísla časopisu, která jsou k dispozici na webových stránkách školy.

Schránka důvěry – žáci mohou využívat schránku důvěry, která se nachází vedle šaten I. a II. stupně. Do schránky důvěry má přístup pouze ŠMP, schránka je vybírána pravidelně, 1 – 2x týdně. Podněty, dotazy a ohlášené případy řeší tým ŠPP.

Odborná a metodická literatura, časopisy a další materiály dostupné ve škole – informační zdroje jsou k dispozici pro žáky i pro učitele. Jedná se zejména o odbornou literaturu zaměřenou na primární prevenci a výchovné poradenství.

Vnější informační zdroje školy

Vnější zdroje jsou organizace a odborná zařízení, na které se škola bude obracet:

Pedagogicko-psychologická poradna Kolín

Středisko výchovné péče Kolín

Okresní metodik prevence

OSPOD Kolín

Další využívané webové stránky:

www.msmt.cz

www.poradenskecentrum.cz

www.ipp.cz

www.adiktologie.cz

www.drogy-info.cz

www.zivot-bez-zavislosti.cz

www.prevence-info.cz

3. Školní řád

Školní řád není přílohou MPP. Celé znění školního řádu lze najít na webových stránkách školy. Školní řád je podrobně zpracovaný, vyjmenovává práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců, práva a povinnosti pedagogických pracovníků, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků (vymezena Klasifikačním řádem), provoz a vnitřní řád školy, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevů diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

4. Riziková místa školy

Za riziková místa školy se dá považovat schodiště na 2. stupeň, prostory šaten, spojovací chodba mezi třídami 1. a 2. stupně, která je prostorná a „vybízí“ žáky k běhu a pohybovým aktivitám. Rizikovým místem je i WC, není pod stálým pedagogickým dozorem, učitelé prostor průběžně monitorují a snaží se při potencionálním nebezpečí včas zasáhnout.

Pokud mají žáci odpolední vyučování, mají dvě možnosti. Buď stráví volnou hodinu mimo školu, nebo jdou do školní družiny, kde jsou pod pedagogickým dohledem. Druhá možnost není téměř vůbec využívána (v současném roce jen 1 chlapec z 6. třídy).

Vedení školy zajišťuje pomocí pověřených pedagogických pracovníků nepřetržitý dohled nad žáky školy od příchodu až po odchodu ze školy.

5. Cíle MMP

Krátkodobé cíle

- zmapovat prostředí a potřebu primární prevence

Střednědobé cíle

- více zapojit rodiče do dění školy
- tvorba vlastních projektů
- spolupráce při výchově a vzdělávání

Dlouhodobé cíle

- předcházet všem typům rizikového chování
- vychovat dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života přiměřeného jeho věku
- udržet širokou nabídku volnočasových aktivit pro žáky v kontextu
- navodit příznivé klima školy
- posilovat komunikační dovednosti a zdravé sebevědomí, zkvalitnit komunikaci mezi žáky navzájem, mezi žáky a pedagogy
- prohloubit spolupráce mezi pedagogickými pracovníky (učitel – asistent pedagoga – vychovatelka)
- týmově spolupracovat s problémovými žáky
- průběžné vzdělávání všech pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- podporovat u rodičů zájem o dění ve škole
- poskytování poradenských služeb rodičům

6. Zaměření primární prevence pro cílovou skupinu

Cílové skupiny:

Žáci

- všichni žáci 1. a 2. stupně

Zvláště je třeba se zaměřit na:

- žáky se zdravotními problémy
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
- žáky v riziku

- žáky, kteří rizikové chování vykazují
- na děti s odlišnou etnickou či státní příslušností, u nichž je podstatná integrace do většiny

Pedagogové

- ředitelka školy
- výchovná poradkyně
- školní metodička prevence
- pedagogický sbor
- třídní učitelé
- nepedagogičtí zaměstnanci školy

Rodiče

- rodiče žáků školy
- veřejnost

6.1 Aktivity zaměřené na žáky

Preventivní témata jsou zpracována ve školním vzdělávacím programu a každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence u žáků byla prováděna ve všech oblastech, jichž se prevence týká.

6.1.1 Aktivity v rámci vyučování 1. a 2. stupeň

1. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci setkávají především v českém jazyce, prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

1. ročník

Prvouka – téma: Jsem školák – cesta do školy
 Práce a volný čas – využití volného času
 Péče o naše zdraví, lidské tělo, nemoc, úraz, návykové látky
 Osobní bezpečí – bezpečné chování v různém prostředí, právo a spravedlnost
 Mimořádné události a rizika s nimi spojená

2. ročník

Prvouka – téma: Cesta do školy – předcházení rizikovým situacím
Domov – místo ochrany a soukromí
Moje rodina – mezilidské vztahy
Soužití lidí a jejich chování,
Lidské tělo – prevence nemocí a úrazů, správná výživa
Osobní bezpečí doma i venku, právo a spravedlnost
Mimořádné události a rizika s nimi spojená

3. ročník

Prvouka – téma: Rodina
Soužití žáků ve škole – vztahy a komunikace
Věci a činnosti kolem nás – volný čas
Péče o zdraví – osobní bezpečí, ohrožení zdraví nebezpečnými látkami
Ekologie – třídění odpadu

4. ročník

Přírodověda – téma: Osobní bezpečí
Zdravý životní styl
Nemoc a ochrana zdraví
První pomoc – prevence úrazů
Návykové látky, elektronická média
Vlastivěda – téma: Chování lidí, právo a spravedlnost
Dopravní výchova
Český jazyk – téma: ČJ sloh – telefonování, sms, internet, návrh reklamy na zdravý způsob života

5. ročník

Přírodověda – téma: Výchova ke zdraví

Lidské tělo, zásady sexuální výchovy

Kouření, alkohol

Osobní bezpečí

Vlastivěda – téma: Soužití lidí

Cestování – dopravní výchova

Informatika – téma: Základní způsoby komunikace

Ochrana dat

Nebezpečí internetu, kyberšikana

Cílem je, aby žáci uměli po absolvování 1. stupně:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci se svými vrstevníky a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- znát informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát rizika užívání návykových látek
- znát základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- znát bezpečnost a rizika silničního provozu a poskytnutí první pomoci

2. stupeň

Práci na druhém stupni je nutné zkoordinovat tak, aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence pracujeme v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, tělesná výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinová práce, hraní rolí, práce s materiálem, přednášky a besedy.

6. ročník

Občanská výchova – téma:	Život v rodině a ve škole Lidská práva a jejich porušování, kulturní odlišnosti
Informatika – téma:	Rizika spojená s užíváním internetu Kyberšikana, netholismus Informační etika

7. ročník

Občanská výchova – téma:	Člověk a společnost – komunikace, pravidla chování, důsledky porušení pravidel Náboženství a tolerance Poškozování lidských práv
Výchova ke zdraví – téma:	Vztahy mezi lidmi, sexualita Tělesná a duševní hygiena Autodestruktivní závislosti Násilí Manipulativní reklama

8. ročník

Občanská výchova – téma:	Návykové látky, zákony Řešení konfliktů Lidská práva, sebepoznání
Výchova ke zdraví – téma:	Jak pečovat o zdraví, psychohygiena Život bez závislosti – kouření, alkohol Osobní bezpečí Hazardní hry AIDS, toxikomanie Ochrana člověka za mimořádných událostí

9. ročník

Občanská výchova – téma:	Osobní bezpečí, odpovědnost za škodu Protispolečenské jevy, kriminalita mládeže, zákony
Chemie – téma:	Člověk proti sobě – drogy, doping, léky

- Beseda o šikaně s autorkou dětských knih
- Drakiáda
- Halloween
- Dřevíčkova dílnička

Listopad

- Nicholas Winton – Síla lidskosti

Prosinec

- vánoční jarmark
- vánoční turnaj v přehazované
- vánoční třídní besídky

Únor

- ozdravný pobyt na horách
- plavání

Duben

- Den Země

Červen

- Kolínské sportovní dny
- školní sportovní den

6.2 Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy

Na prevenci se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci, obzvláště pak třídní učitelé, kteří nejlépe znají atmosféru v jednotlivých kolektivech a jsou schopni nejrychleji odhalit počínající problémy. Školní metodická prevence činnosti učitelů koordinuje a využívá nabídek spolupracujících subjektů.

Ředitelka školy

Je přímo zodpovědná za prevenci a řešení zjištěných projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinace tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním MPP školy
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenováním ŠMP
- zajištěním DVPP školního metodika v oblasti primární prevence
- podporou týmové spolupráce ŠMP (VP), třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování preventivního programu
- monitorováním a vyhodnocováním realizace preventivního programu a realizace dalších opatření, ve školním řádu musí být popsána kontrolní a sankční opatření v oblasti rizikového chování ve škole.

Výchovná poradkyně

Výchovná poradkyně a metodička prevence koordinuje aktivity školy v oblasti prevence:

- aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech
- zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými
- učitelé informují VP o případech výskytu agresivního chování ve třídě, o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách
- navrhuje opatření, navrhuje ředitelce školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci
- jedná se sociálním odborem, konzultuje s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Školní metodička prevence

Standartní činnosti školního metodika jsou vymezeny příslušným právním předpisem – metodické a koordinační činnosti, informační činnosti, poradenské činnosti:

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rizikových projevů sebepoškozování a dalších patologických jevů
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti, které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péče v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti ŠMP, navržená a realizovaná opatření

- zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům škol
- vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (Policie ČR, OSPOD, SPC, PPP, Krizové centrum a další zařízení, instituce a jednotliví odborníci)
- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům.
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů
- příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školy.

Pedagogický sbor

Jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů, jednotlivé problémy a nejasnosti z oblasti prevence rizikových projevů chování konzultují s metodičkou prevence, výchovnou poradkyní a vedením školy.

Třídní učitel

- spolupracuje se ŠMP při zachycování varovných signálů
- podílí se na realizaci MPP a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy a dbá na jejich důsledné dodržování, vhodnými aktivitami navozuje zdravé prostředí ve třídě
- je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Nepedagogičtí pracovníci školy

Také nepedagogičtí pracovníci (uklízečky, školník, kuchařky, účetní) jsou součástí vztahové sítě a klimatu školy, dostávají se do kontaktu se žáky. Školní poradenské pracoviště je také k dispozici i jejich potřebám, dotazům a je otevřeno podnětům z jejich strany. Při zachycení varovných signálů (agrese, šikana, podezření na užití návykové látky a jiné projevy patologického či rizikového chování) neprodleně informují třídního učitele, ŠMP, VP a vedení školy.

6.3 Spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci

- seznámení rodičů s ŠMP, proškolení s problematikou sociálně patologických jevů
- pravidelné třídní schůzky, konzultace a krizová intervence
- aktivity pro zlepšení vzájemné komunikace – školní akademie, sportovní akce atd.
- spolupráce se školní radou, pomoc při organizaci mimoškolních akcí.

7. Monitoring a evaluace

Cíle programu budou sledovány. Výsledky budou zaznamenávány a vyhodnocovány. K měření efektivity programu bude použito: jednání na pedagogických radách, záznamů učitelů (zápisy z jednání s žáky i s rodiči, veškeré akce a semináře, kterých se zúčastnili a hodnotili).

Hodnocení vytvořeného MPP probíhá v září následujícího roku ve spolupráci s vedením školy, výchovným poradcem a ŠPP.

8. Závěr

Minimální preventivní program je vždy vypracován na příslušný rok a je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. MPP pokračuje a navazuje na předcházející roky. Odráží specifika regionu a školy. Vždy vychází z aktuální situace ve škole a hodnotí průběh období předchozího školního roku. Snahou je, aby žáci získali řadu znalostí, ale také dovedností v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Za důležité považujeme neustálé posilování a prohlubování spolupráce školy s rodiči a širší veřejností. MPP vypracovává školní metodická prevence v úzké spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky, zejména za podpory vedení školy a výchovné poradkyně. S tím souvisí také práce s rodiči dětí předškolního věku a spolupráce i s MŠ. ŠMP spolu s vedením školy a ŠPP je připravena reagovat na aktuální problémy školy a pomáhat při jejich řešení. Školní metodická prevence je nejen osobou, která iniciuje a vypracovává MPP, ale také se podílí na jeho koordinaci, vypracovává preventivní strategii školy a závěrečnou hodnotící zprávu. I nadále bude pokračovat školení pedagogů a pracovníků ŠPP dle možností školy a aktuálních nabídek.